

Rozwój mowy dziecka w wieku przedszkolnym

Okres swoistej mowy dziecięcej to najdłuższy okres w rozwoju mowy dziecka. W czasie jego trwania zachodzi wiele zmian w wymowie dziecka. Pod koniec tego okresu dziecko powinno poprawnie artykułować wszystkie głoski języka polskiego.

Dziecko rozmawia ze swoimi opiekunami, rówieśnikami bardzo swobodnie, posługuje się dłuższymi zdaniami. Często obserwuje się problemy z długimi wyrazami, czyli takimi które mają więcej niż cztery sylaby. Stąd biorą się „kosmiczne słowa”, np. „lokolotywa” zamiast „lokomotywa”.

Zjawiskiem, które jest typowe dla okresu swoistej mowy dziecięcej są neologizmy językowe. Są to twory językowe, które dziecko tworzy samo, np. przestawianie głosek a nawet całych sylab - „letefon” zamiast „telefon”, zamiana niektórych głosek podobnych do siebie - „pami” zamiast „pani”, tworzenie słów z dwóch lub większej liczby wyrazów na zasadzie ich zlepiania w jedno słowo - „zatelefonić” = telefon + dzwonić, „buciarnia” = buty + końcówka „arnia”.

Neologizmy dziecięce świadczą o tym, że dziecko nabywa umiejętności gramatycznych języka i stara się tę wiedzę, w sposób niekontrolowany, ale za to kreatywny, wykorzystywać. Są one dowodem na to, że dziecko próbuje wykorzystywać język i jego zasady do wyrażania siebie, swoich myśli i zamiarów oraz do nazywania rzeczywistości. W okresie tym wyróżniamy etapy, podczas których dziecko nabywa umiejętność artykulacji poszczególnych głosek. Poniżej zamieściłam krótką charakterystykę tych etapów, pod kątek realizacji poszczególnych głosek.

Kiedy dziecko ma 4 lata (36-48 miesięcy) powinno:

- wymawiać wszystkie samogłoski oraz głoski: **p, b, t, d, k, g, m, n, ń, l, ł, f, w, h,**
- realizować głoski tzw. szeregu ciszącego –**ś, ź, ć, dź,**
- próbować wymawiać głoski tzw. szeregu syczącego –**s, z, c, dz.**

W tym okresie dziecko może:

- zamieniać głoski: *l* na *j*, *s* na *ś*, *sz* na *ś* lub *s*, *r* na *j* lub *l*,
- mówić niektóre słowa “po swojemu”,
- skracać wyrazy lub je “przekręcać” lub / i zniekształcać,

Kiedy dziecko ma 5 lat (48-60 miesięcy) powinno:

- wymawiać wszystkie głoski, o których mowa powyżej,
- realizować poprawnie głoski tzw. szeregu syczącego – **s, z, c, dz,**
- próbować artykułować głoski tzw. szeregu szumiącego – **sz, ź, cz, dź,**

W tym okresie dziecko może:

- zamieniać głoski: *sz, ź, cz, dź* na – *s, z, c, dz,*
- zamieniać głoskę *r* na *l*.

Kiedy dziecko ma 6 lat (60-72 miesiące) powinno:

- wymawiać wszystkie głoski zgodne z normami wymienionymi wcześniej,
- realizować głoski tzw. szeregu szumiącego – **sz, ź, cz, dź,**
- pod koniec okresu artykułować poprawnie głoskę **r.**

W tym okresie dziecko może:

- zamieniać jeszcze głoskę *r* na *l*.

Kiedy dziecko ma 7 lat powinno:

- realizować wszystkie głoski języka polskiego prawidłowo.
- Do ok. 10 roku życia mowa dziecka będzie nabierała cech „mowy dojrzałej”.